

Kutatásmódszertan

13. A kutatás elő- és utóélete:
szakirodalmazás és
tudományos publikáció

○ Modulok áttekintése

- A szakirodalmazás.
- Az adatfeldolgozás folyamata.
- A tudományos publikáció.

> HÁZI FELADAT

2006.08.29.

Kutatásmódszertan: szociálpszichológia

2

A szakirodalmazás

Források típusai
A szakirodalom típusai
A keresés és a feldolgozás
A hivatkozási rend

---

13. A SZAKIRODALMAZÁS

○ Források típusai

- ▶ könyvtár: hagyományos és elektronikus „OPAC”, Magyar Elektronikus Könyvtár, ...
- ▶ számítógépes adatbázisok (off-line) CD-re írt anyagok ...
- ▶ Internet (on-line adatbázisok, keresők) PsycINFO, ScienceDirect, EISZ, ...

2006.08.29. Kutatásmódszertan: szociálpszichológia > LINKGYŰJTEMÉNY 4

---

13. A SZAKIRODALMAZÁS

○ A szakirodalom típusai

- ▶ előzetes: könyvtári katalógus, referáló folyóirat, komputeres adatbázisok (pl. PsychINFO), absztraktok, bibliográfiák
- ▶ elsődleges: folyóiratcikkek (pl. JPSP), szakkönyvek, disszertációk, konferenciakötetek
- ▶ másodlagos: tankönyv (pl. Smith-Mackie), lexikon, enciklopédia, kézikönyv

○ *Melyiket mikor, mire használjuk?*

2006.08.29. Kutatásmódszertan: szociálpszichológia 5

---

13. A SZAKIRODALMAZÁS

○ A keresés logikája

- ▶ ha tudjuk, ki(k) a szerző(k): szerzőnév szerint
- ▶ ha tudjuk, mi(ke)t keresünk: cím szerint
- ▶ ha tudjuk, milyen területre vagyunk kíváncsiak: témakör szerint
- ▶ a témakört végiggondolva a hozzá kapcsolódó kulcsszavak szerint is, megfelelően szűkítve (keresőprofil alkalmazásával)

○ *Állítsunk össze egy keresőprofil!*

2006.08.29. Kutatásmódszertan: szociálpszichológia 6

---

13. A SZAKIRODALMAZÁS

A feldolgozás

- ▶ olvasás
(a cikkek alapos, kritikus-értékelő áttekintése)
- ▶ cédulázás
(rövid tartalom jegyzete, összefüggések, kritika, kommentár az egyes cikkekhez...)
- ▶ összefoglalás
(egy cikk elméleti bevezetőjének megírása, egy irodalomjegyzék vagy bibliográfia elkészítése)

2006.08.29. Kutatásmódszertan: szociálpszichológia 7

---

13. A SZAKIRODALMAZÁS

A hivatkozási rend

SZÖVEGBEN:
 név+évszám (Nosek és mtsai 2003)

IRODALOMJEGYZÉKBEN

- ▶ **Könyv:**
Szokolszky Á. (2004): *Kutatómunka a pszichológiában*. Budapest: Osiris
- ▶ **Könyvrészlet:**
Nosek, B.A., Banaji, M.R. és Greenwald, A. G (2003): Implicit csoport attitűdök és sztereotípiák gyűjtése egy demonstrációs weblapról. In Banaji, M.: *Rejtőzködő sztereotípiák és attitűdök*. Budapest: Osiris. 336-358.o.
- ▶ **Folyóiratcikk:**
Krosnick, J. A. (1999): Survey research. *Annual Review Psychology*, 50 537-567.

2006.08.29. Kutatásmódszertan: szociálpszichológia 8

A tudományos publikáció

Publikációs típusok
 Funkciói
 Felépítés
 Hogyan olvassuk?

---

13 A TUDOMÁNYOS PUBLIKÁCIÓ

Publikációs típusok

- ▶ írásbeli
folyóiratcikk, ismertető, kutatási beszámoló, könyv ...
- ▶ szóbeli
konferencia-előadás, kutatási beszámoló ...
- ▶ poszter
„sűrített cikk”, nyilvánosan kiállítva

2006.08.29. Kutatásmódszertan: szociálpszichológia 10

---

13 A TUDOMÁNYOS PUBLIKÁCIÓ

A publikáció funkciói

- ▶ adatok és gondolatok közlése
világosan és kellő részletességgel!
- ▶ tudományos ismeretek bővítése
hozzátenni valamit a közös tudáshoz!
- ▶ további kutatások ösztönzése
gondolatébresztés, útmutatás!

2006.08.29. Kutatásmódszertan: szociálpszichológia 11

---

13 A TUDOMÁNYOS PUBLIKÁCIÓ

Felépítés

◌ Mit tartalmaznak a publikáció egyes részei?

▶ PUBLIKÁCIÓ FELÉPÍTÉSEI

2006.08.29. Kutatásmódszertan: szociálpszichológia 12

Hogyan olvassuk?

- ▶ Többször! (áttekintés, átolvasás)
- ▶ Jegyzetelve! (téma, cél, elméleti háttér, eredmények, kulcsfogalmak...)
- ▶ Kritikusán! (erősségek, gyengeségek) ld. Babbie elemző kérdéseit 560-564.o.!

Házi feladat

◌ Irodalomkutatás!

Egy tetszőleges szociálpszichológia témában állítson össze egy 20-25 elemből álló bibliográfiát!

! Legyen benne klasszikus és friss irodalom !

moodle.etr.elte.hu

Alapolvasmányok

A szakirodalmazás

Szokolszky Á. (2004) A szakirodalom feltárása és feldolgozása. In *Kutatómunka a pszichológiában*. Budapest: Osiris Kiadó. 548-561.

A tudományos publikáció

Szokolszky Á. (2004) A tudományos közlés műfajai, követelményei. In *Kutatómunka a pszichológiában*. Budapest: Osiris Kiadó. 561-577.

Babbie, E. (2000) A tudományos interjú. In *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*. Budapest: Balassi Kiadó. F22-F26.

Az adatfeldolgozás folyamata

Szokolszky Á. (2004) A statisztika szerepe a pszichológiai kutatásban. In *Kutatómunka a pszichológiában*. Budapest: Osiris Kiadó. 168-173.

Babbie, E. (2000) Adatelemzés alapfokon. In *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*, Budapest: Balassi Kiadó. 453-474.

Vége

Készült: ELTE PPK
Pszichológiai Intézetében
moodle.etr.elte.hu

Az adatfeldolgozás folyamata

Az adatbevitel
Adatfeldolgozás
Az adatok közlése

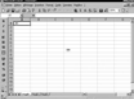

---

18 • AZ ADATFELDOLGOZÁS

Adatbevitel

Folyamatában
(kvantitatív elemzés esetén):

- ▶ kérdőív kódolása (ld.4.óra!)
- ▶ adatfile (keretfile) elkészítése
- ▶ kérdőívek adatainak bevitele
- ▶ adatok tisztítása, ellenőrzése

2006.08.29. Kutatásmódszertan: szociálpszichológia 18

Adatfeldolgozás

▶ A statisztikai feldolgozás szintjei:

1. leíró statisztika

- 1. a változók megoszlásainak bemutatása (marginálisok, kereszt táblák)
- 2. középérték-mutatók és a szóródás mérőszámai

2. összefüggés-elemzések:

kétváltozós, többváltozós

(ld. statisztikai alapok, 1 óra!)

részletesebben: ▶ [STATISZTIKAI PRÓBÁK](#)

Adatfeldolgozás

összefüggés-elemzések:

▶ Van-e szignifikáns összefüggés (együttjárás, ok-okozati viszony) két (vagy több) változó között?

(Pl. az életkor és az objektív éntudatosság mértéke között.)

▶ Mutatkozik-e szignifikáns különbség a független változó(k) alapján képzett alcsoportok között a függő változó(k) értékében/eloszlásában?

(Pl. férfiak és nők között az objektív éntudatosság tekintetében.)

részletesebben: ▶ [STATISZTIKAI PRÓBÁK](#)

Az adatok közlése

Az „eredmények bemutatása” fejezetben leírandó:

- ▶ az adatok feldolgozásának menete
- ▶ alkalmazott módszerek
- ▶ elemzés eredményei

Számszerű eredmények ismertetésénél:

alap-adatok (legtöbbször *átlag* és *szórás*) alkalmazott **próba értéke** (pl. t érték) **valószínűségi szint** ($p \leq$).

Pl.: fiúk: $2,45 \pm 0,32$ lányok: $5,22 \pm 0,39$, $t=4,66$ $p \leq 0,01$, azaz a lányok szignifikánsan magasabb pontszámot értek el).

Áttekinthetőbb az adathalmaz, ha táblázatok, ábrák, grafikonok segítik a bemutatást!

Mellékletek

Linkgyűjtemény
EISZ
keretfile
keresztátlák
kétváltozós statisztikai próbák
többváltozós statisztikai próbák
publikáció felépítése
szarvashibák

13.1. A SZAKIRODALMAZÁS

○ Linkgyűjtemény

PROFESSIONÁLIS KERESŐK, ADATBÁZISOK:

- ▶ **AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR** nemzeti könyvtári átfogó információs rendszere: **NEKTAR** - nektar.oszk.hu
- ▶ Az Országos Pedagógiai Könyvtár adatbázisai: <http://www.opkm.hu/> („WEBOPAC”, „ERIC”, „PAD”, „PsycINFO”)
- ▶ **EISZ adatbázis** - eisz.om.hu
A **Web of Science**, a **Swetsnet Navigator** és a **Science Direct** komplett információ-szolgáltatási rendszeréhez hozzáférés (itt megtalálható a **PsycINFO**, és a **PsycARTICLES!**), **Scopus**.
- ▶ **PsychINFO** az ELTE gépeiről (<http://gateway.ovid.com/autologin.html>)
- ▶ **APA honlapja** - www.apa.org/journals/

EGYSZERŰ KERESŐK:

- ▶ Fulltextekre - www.findarticles.com
- ▶ Google - www.google.com

2006.08.29. Kutatásmódszertan: szociálpszichológia 23

▶ **FORRÁSOK TÍPUSAI**

13.1. A SZAKIRODALMAZÁS

○ www.eisz.hu

a használata regisztrációhoz kötött (és csak szerződött intézmények gépeiről)!

részletes leírás, a használat megtanítása szimuláció segítségével!

The screenshot shows the EISZ website interface. At the top, there is a search box with 'név:' and 'jelző:' labels. Below the search box is a button labeled 'Előnézetbe a jelzővel!'. To the left of the search box are buttons for 'regisztráció', 'eisz útmutató', and ' Fórum'. To the right are buttons for 'eisz információk', 'hírek', and 'Külsőforrások'. The central logo features a large 'E' and the text 'EISZ Elektronikus Információgyűjtés'.

2006.08.29. Kutatásmódszertan: szociálpszichológia 24

▶ **FORRÁSOK TÍPUSAI**

Szarvashibák...

! Szarvashibák !

- ▶ **Ha a kapott eredményekből rosszul/jogosulatlanul von le következtetést, pl.:**

Korrelációs együtthatóból ok-okozatra következtet.

- ▶ **Roszul használja a statisztikai módszert, pl.:**

Nominális változóból átlagot, mediánt és szórást számol. (A átlag, medián és szórás csak intervallum-típusú változóknál értelmes! Így pl. értelmetlen a nemet /fi:1, nő:2/ átlagolni!)

Nominális, dichotóm változókra (pl. nem) számol korrelációs együtthatót. (Nem lehet azt mondani, hogy pl. minél inkább nő, annál inkább szorong...!)

A t próbát használja, és annak nem teljesülnek az alapvető feltételei. (A két alapvető feltétel, aminek teljesülnie kell: 1. a két változó szórás-homogenitása, azaz hogy nincs szignifikáns különbség szórásaik között, illetve hogy 2. a függő változó legyen intervallum-típusú /de legalábbis kvázi-intervallum...!/))

▶ ADATFELDOLGOZÁS
